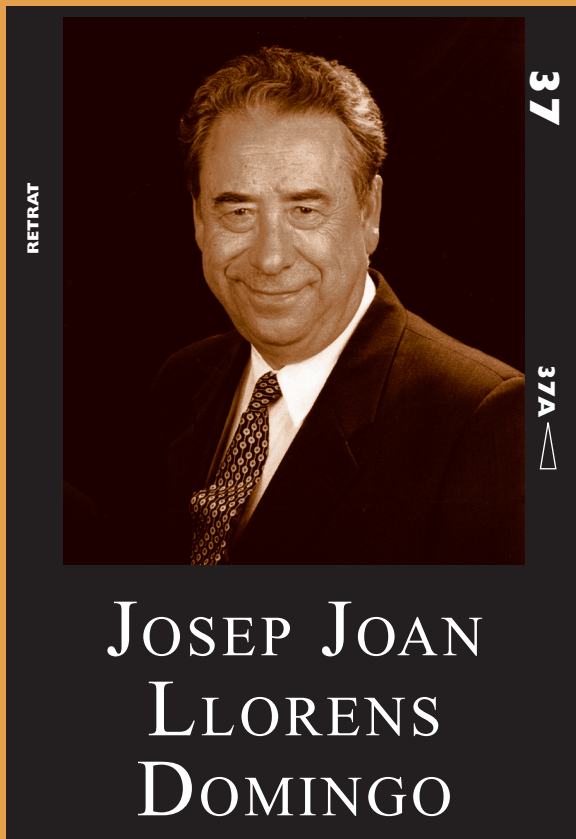

RETRAT

37

(1938-2008)

FRANCESC X. PUIG ROVIRA

RETRAT

37

JOSEP JOAN
LLORENS
DOMINGO

(1938-2008)

FRANCESC X. PUIG ROVIRA

© Francesc X. Puig Rovira, 2011

© D'aquesta edició
Ajuntament de Vilanova i la Geltrú
Plaça de la Vila, 8

Fotografies cedides per:
Caixa Penedès
Fundació Casa d'Empar
La família

Disseny de la col·lecció:
Albert Lleó i Albà

Dipòsit legal: B-3545-2011
Imprès a Gràfiques El Campanar

El retrat que teniu a les mans és d'una persona que ha deixat petjada a Vilanova i la Geltrú. És el retrat d'un home que s'estimava molt Vilanova i la Geltrú, que estava orgullós de ser vilanoví: Josep Joan Llorens.

Josep Joan va ser sempre allà on feia falta i va promoure, amb discreció, projectes que no haguessin existit mai sense el seu lideratge. Va ser l'impulsor d'aventures col·lectives que es van concretar en projectes i, més tard, en realitats que van ajudar molta gent a viure millor. Ho va fer al seu estil. Bondat, lideratge, determinació, i tot sustentat per la fidelitat a uns principis. Què més ens pot donar una persona?

Va ser una persona molt estimada; per la seva trajectòria, pel seu tarannà, per tot el que va fer i, sobretot, per la seva manera d'anar per la vida, lluny de petulàncies i pretensions, a voltes tan pròpies de la condició humana. Hi ha res més extraordinari que ser estimat? I fer-ho com ell ho va fer: compromès, actiu, lliure, apassionat, amic dels seus amics i enamorat d'una família que adorava i l'adorava.

Trobem a faltar la seva presència pels carrers de la nostra ciutat, tot passejant amb la Mercè. Tota la vila és plena de llocs on la seva petjada ha estat determinant: l'escola Cossetània i el Cim, l'Aula de la Gent Gran, la parròquia de la Geltrú, la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i la seva estimada Casa d'Empara. Quan hi passem sempre serem conscients que tots van rebre la influència determinant d'un home de principis, que l'amor a la vida, als seus i a Vilanova i la Geltrú li va donar l'energia necessària per fer realitat tants somnis.

Moltes gràcies, Josep Joan.

JOAN IGNASI ELENA I GARCIA
Alcalde de Vilanova i la Geltrú

Josep Joan LLORENS DOMINGO (1938 – 2008)

He de confessar que en preparar l'esbós biogràfic de Josep Joan Llorens hi és present un sentiment d'amistat profunda, de vivència propera i compartida d'alguns fets, el record de la col·laboració en algunes entitats i en moments complicats, de l'ajut moral rebut d'ell en més d'una ocasió i, evidentment, el fet d'haver viscut, amb una preocupació comuna, en una ciutat i en una època. Tinc el temor que aquestes circumstàncies puguin restar objectivitat a la visió que vull donar del personatge. Procuraré que el relat i els comentaris estiguin fonamentats més en la realitat i la veracitat dels fets i de les actituds que no pas en l'emoció al recordar-los.

◀ Els antecedents familiars ▶

Josep Joan Llorens Domingo va néixer a Vilanova el 16 d'abril de 1938, fill de Joan Llorens Ferré i de Maria Domingo Vidal. El pare havia nascut a Sitges (1909) on els seus pares s'havien desplaçat des d'Ascó on vivien. L'avi, Emili Llorens Esteba, estava casat amb Mercè Ferré Pino, germana del conegut pintor sitgetà Agustí, la qual morí molt jove i va deixar orfe l'únic fill, de dos anys. En quedar vidu el pare es tornà a casar. Del segon matrimoni nasqué un altre fill, Emili (1912), que ben aviat quedà també orfe de mare. El pare morí al cap de poc i deixà els dos fills en l'orfanat total. El petit fou enviat a una institució d'acollida. El gran, Joan, es quedà a viure amb uns oncles materns a Sitges mateix. Quan fou el moment, després d'haver fet treballs modestos com ara repartir llet per una vaqueria, optà per aprendre l'ofici de barber i ho feu en una barberia de Terrassa. Uns anys més tard, en el repartiment de l'herència de la família materna, li correspongueren unes finques petites d'Ascó; l'octubre de 1935 aprofità el benefici de la venda per

adquirir una barberia a Vilanova, a la rambla Principal 81, que regentà a mitges amb un soci, Salvador Garcia Bassa.

La mare de Josep Joan havia nascut a la Bisbal del Penedès el 1914, en una casa de pagès d'un nivell acceptable. Era la segona de les tres filles de les segones noces de Josep Domingo Casas. Cap al 1920 l'avi decidí que la vida a la Bisbal resultava massa difícil, va vendre el poc que tenia i es va presentar a Vilanova on tenia parents. Aquí va comprar una casa al carrer de les Sogues, 10, per viure amb la família, i aconseguí entrar a treballar a la Pirelli.

En esclatar la Guerra Civil Joan Llorens, ja casat amb Maria Domingo, seguia treballant a la seva barberia. El novembre de 1936 els establiments individuals s'agruparen en una col·lectivitat de barbers, organitzada en diversos establiments col·lectius, que s'anomenaren serveis d'higiene personal. D'acord amb el seu ideari Joan Llorens acceptà amb simpatia la nova situació. Hi ha notícia que a les assemblees de la col·lectivitat tenia intervencions assenyades, que eren reconegudes com a tals, escoltades, i més d'una vegada tingudes en compte.

Per aquesta mateixa època, cap a final de 1936, ell i la seva esposa acolliren a casa seva un nen refugiat, Mariano Alcorlo, de Chamartín de la Rosa, llavors un municipi independent de la primera perifèria de Madrid, del qual un contingent de nens arribà a Vilanova el 15 d'octubre de 1936; a mig novembre n'arribaren altres. Llavors un bon nombre de nens dels municipis suburbans de la capital, que era front de guerra, van ser evacuats forçosos a diverses localitats de Catalunya on foren acollits en colònies escolars o per famílies. A Vilanova en van arribar dues o tres expedicions. La família Llorens acollí voluntàriament aquest noi, seguint la crida feta pels dirigents polítics i sindicals, i va donar una mostra del seu sentit humanitari.

Joan Llorens tenia un defecte a la vista, motiu pel qual no fou mobilitzat el setembre de 1937 quan fou cridada la seva lleva de 1930 però ho fou el març de 1938 quan començà l'ofensiva de l'exèrcit franquista sobre Catalunya, moment en què foren cridades les lleves de 1939 i 1940 (aquesta última anomenada del biberó, formada per nois de 17 anys) i, a la desesperada, també els individus de les lleves mobilitzades abans als quals els havia estat reconegut un impediment físic, que

foren destinats a serveis auxiliars. A Joan Llorens, dins de serveis auxiliars, li fou assignada la funció de barber de la seva unitat militar.

Un mes més tard, el 16 d'abril, naixia el seu primer fill, Josep Joan. El pare el va veure només una vegada, en un permís que li van concedir per assistir al naixement. Cap a l'agost les cartes que enviava a la seva esposa es van interrompre. Se'l va donar per desaparegut en una emboscada col·lectiva al front. A la mare li va costar molt admetre la situació real. No va acabar de creure –almenys fins al cap de molts anys– que la mort del seu marit fos certa. El fet de no haver-lo vist morir, de que cap company del front hagués testimoniat la certesa de la mort, foren aspectes que no van ajudar gens a l'acceptació del fet irreversible. Les notícies més fidedignes sobre el seu final podien procedir d'algun company que l'havia vist els últims moments, més que no pas dels comunicats oficials donats pels comandaments militars. Per a la vídua era un tema del qual es negava a parlar. Fins i tot no va voler escoltar algun company del seu marit al front, que desitjava trametre-li algun fet viscut conjuntament. Durant molts anys va mantenir l'esperança que algun dia el marit retornaria.

Josep Joan no va conèixer el seu pare, no només físicament, sinó que en va tenir poques notícies; la mare no parlava del pare mort ni amb seu fill. Aquest, a mesura que es va anar fent gran, va anar pescant algunes notícies en converses amb un i altre, amics i coneguts del pare. Així va saber que era aficionat a la lectura; que en les seves modestes possibilitats, procurava adquirir llibres i llegir; que practicava l'esport, principalment el futbol i l'atletisme; que ell hi tenia una certa semblança, física i en la manera de comportar-se, que el pare era considerat com una persona intel·ligent. Sembla que era simpatitzant de l'esquerra i dels moviments socials, encara que no ho mostrava de manera exaltada. Fins que Josep Joan va tenir 40 anys la mare no li va parlar d'alguns fets de la vida del seu pare i li va lliurar les cartes enviades des del front.

Tampoc es va saber el lloc exacte de la mort. Se'l donava per desaparegut a la batalla de l'Ebre i així consta al certificat de defunció que es va estendre el 1943, però aquest certificat, com molts altres en les mateixes circumstàncies, va ser expedit sense gaire rigor en base a la informació verbal sense contrastar aportada per dos

testimonis, amb la finalitat principal de disposar d'un document que acredités la defunció per poder tenir dret a la pensió de viduïtat o d'orfandat. Fins al cap de molts anys una neta del desaparegut no va descobrir que havia mort a la zona del Segre, prop de Vilanova de la Barca.

◁ La infància en l'orfandat ▷

Josep Joan va créixer al costat i sota la tutela de la mare. Ella fou la responsable única de l'educació. Era una dona amb una instrucció elemental, però molt llesta, que va ser conscient del paper que li corresponia en absència del pare. Treballava a la petita fàbrica de tovalloles de la família Fontanals, al mateix carrer de les Sogues on tenia l'habitatge; per aconseguir els recursos per un mínim vital per a ella i el fill, feia jornades laborals llargues; també va comptar amb un bon suport d'alguns veïns. També treballava als menjadors socials. Va cobrar una petita pensió que el govern (de Franco) va atorgar als orfes de guerra (dels dos bàndols).

Josep Joan va rebre la primera escolaritat al Col·legi Acadèmia Carbonell; hi començà a anar des de molt petit, potser als tres anys, cap al 1941. El Col·legi Carbonell estava situat en un pis de la plaça del Pou, amb entrada pel carrer de Freixas, dirigit pel mestre Francesc de P. Carbonell Tomàs. Era prop de casa seva. Era una escola privada popular on assistien nois del barri i altres de procedència pagesa. Alguns pares no volien que els seus fills anessin a l'escola pública (grup escolar), poc acreditada i que veien com l'instrument educatiu del règim franquista, i els matriculaven en una escola privada no religiosa, com aquesta. Ho deixo només apuntat. No em puc estendre en la funció d'aquest tipus d'escoles els anys 1940.

Francesc de P. Carbonell (Vilanova, 1896–1978) tenia vocació de mestre, però ho va ser, en part per necessitat, com a sortida professional després d'un accident laboral que li amputà una mà; això el portà a estudiar magisteri. A partir de 1926 obrí una escola on exercí ininterrompudament fins a la jubilació. Jo mateix he escrit en un altre lloc: “Tenia un tracte molt humà; era exigent en la disciplina, en el nivell de docència i en el compliment dels horaris, fins al màxim que era possible per als alumnes, atenent la seva procedència social. Per l'escola van passar molts

nois de famílies menestrals; procurava que, especialment a partir dels deu o dotze anys –llavors l’ensenyament primari només era obligatori fins als dotze–, poguessin seguir un horari compatible amb el fet de residir en sínies o masies, o amb els cicles temporals dels treballs de pagès, o amb les singularitats horàries d’alguns oficis familiars en els quals els nois es veien obligats a treballar. En aquestes circumstàncies poc favorables, Carbonell procurava que poguessin aconseguir un nivell acceptable d’instrucció. En una època de dèficit escolar notable a Vilanova, la seva labor va ser força valuosa”.

L’escola constava d’una classe única, superpoblada d’alumnes. Carbonell era comprensiu respecte a les possibilitats econòmiques de les famílies. Emprava bàsicament el català, malgrat ser obligat escolaritzar en castellà, llengua que s’usava el mínim necessari per a l’educació dels nois i per no tenir problemes amb les autoritats d’educació ni amb els inspectors. Mantenia una disciplina rígida, emprant amb freqüència càstigs físics. Donava bufetades i cops de regla, mètode bastant habitual a l’època, però de manera que els nois consideraven indiscriminada i abusiva. Josep Joan hi va aprendre, certament, però abominava des de petit els càstigs del mestre; s’hi rebel·lava i anhelava canviar d’escola. La mare volia reforçar la seva autoritat amb el mateix procediment que el mestre.

El 1949, la mare es va preocupar perquè pogués entrar al col·legi de l’Escola Pia, a la classe de primer ensenyament que regentava Enrique Peinado Castro (Valdepeñas, 1898 – Vilanova, 1963). És un altre apartat que exigiria una extensió i atenció més gran que la que li puc dedicar. Peinado (a qui Miquel Altadill va dedicar, impulsar i coordinar un llibre de record i homenatge, 1987) havia nascut en una família camperola i encara infant hagué d’ajudar el pare en feines del camp i de la ramaderia, compartint-les amb grans dificultats amb una escolaritat per a la qual mostrà força de voluntat i tenacitat, malgrat les adversitats. Hagué d’abandonar l’escola quan aquestes augmentaren. El 1920 fou cridat al servei militar obligatori, i destinat al regiment de cavalleria de Treviño a Vilafranca del Penedès. El 1921 la unitat on servia fou destinada al Marroc, en plena guerra per a la defensa de les posicions espanyoles. En retornar a Vilafranca aconseguí el grau de sergent i es reenganxà a l’exèrcit com a professional. El 1923 fou destinat a la secció que el regiment de Treviño tenia destacada a Vilanova. Tanmateix, per a ell seguir a l’exèrcit representà

un ascens social. El juliol de 1936 Peinado es trobava a Vilanova. No he pogut esbrinar amb certesa quina era la seva situació militar, si estava en actiu i de permís o estava a la reserva especial, per haver-se acollit a la reducció dels efectius segons la reforma militar de l'exèrcit espanyol, aprovada el 1931 pel govern provisional de la República (coneguda com a Llei Azaña). El fet és que, en produir-se l'aixecament militar, com a militar de carrera, fou mobilitzat per l'exèrcit de la República, amb el qual participà a la Guerra Civil; assolí el grau de capità.

Amb la derrota de l'exèrcit de la República quedà fora de l'estament militar i, després d'un procés de depuració, quedà sense feina i sense pensió. El 1940 aconseguí entrar com a professor de Gimnàstica al Col·legi Samà; el mateix curs fou nomenat professor suplent per al 1r grau de l'ensenyament primari, del qual fou titular des del curs 1942-1943. Jo mateix en vaig ser alumne aquest curs. En conservo un record excel·lent. Era dur i exigent en aconseguir la classe, però s'esforçava que tots els alumnes seguissin l'ensenyament, especialment els més poc dotats. En tinc una experiència personal. Si bé intel·lectualment era dels primers de la classe, hi havia un aspecte en el qual jo sempre anava enrere; en les competicions esportives, en la gimnàstica i l'educació física, jo em quedava marginat. Peinado procurava estimular-me perquè en aquest àmbit no solament pogués aconseguir uns resultats semblants als que tenia en aritmètica, gramàtica o geografia, sinó perquè hi trobés una satisfacció. De manera semblant procedia amb aquells companys que eren els primers en l'esport i en activitats festives, però que necessitaven estímul per a les matèries del programa docent. Si convenia els donava lliçons de repàs. Era un home enèrgic que ens tractava i increpava amb disciplina casernària, donava alguna bufetada, però no era habitual; procurava ajudar els més desfavorits. Ensenyava a base de fitxes i de lliçons i quadres copiats des de la pissarra pels nois, que ell hi escrivia abans de l'hora d'entrar a classe; d'aquesta manera es podia seguir el curs sense necessitat de comprar llibres de text, que llavors resultava per a moltes famílies una despesa onerosa. Al cap dels anys Llorens recordava aquest aspecte i el valorava positivament.

Cap al 1948 al Col·legi Samà s'organitzà l'ensenyament primari en dos circuits o línies. Llavors es produí un augment considerable dels alumnes com a conseqüència que algunes de les principals empreses industrials de Vilanova

(amb l'excepció de Pirelli i els tallers ferroviaris) subvencionaven l'ensenyament dels fills dels treballadors en una escola religiosa; per als nois l'única era l'Escola Pia. La institucionalització d'aquest patronatge impulsà l'establiment de les dues línies citades; una corresponia a les classes subvencionades per les empreses que es deien classes externes o protegides, i eren separades d'aquelles en les quals les famílies pagaven les mensualitats. Indubtablement era una discriminació, actualment inadmissible, que fou vigent alguns anys. A Peinado li fou encomanada la classe de 1r o de 2n grau. Josep Joan Llorens es va incorporar en una d'aquestes classes d'ensenyament primari. No sé exactament en quines condicions va aconseguir entrar a la classe que dirigia Peinado. El fet és que Llorens s'hi va sentir bé; era un dels 66 alumnes matriculats. Arribat a l'edat adulta, parlava de Peinado amb admiració i agraïment. Va ser un estudiant aprofitat, fet que li va permetre, en acabar el tres graus de l'ensenyament primari, seguir al mateix col·legi el estudis que llavors s'anomenaven de comerç, estudis reglats però no homologats ni reconeguts oficialment, impartits en paral·lel als de batxillerat, com una espècie de grau d'ensenyament secundari en tres cursos, que seguien alguns nois que no es podien matricular als de batxillerat; eren una ampliació de l'ensenyament primari orientada al treball administratiu en oficines, amb nocions elementals de càlcul mercantil i de comptabilitat (*teneduria de libros*). Els estudis de comerç ja no estaven subvencionats per les empreses, sinó que eren de pagament.

Aquesta va ser la preparació escolar de Llorens. Rebuda amb tenacitat i aprofitament en condicions certament precàries i adverses. En una ocasió el responsable de la disciplina li cridà l'atenció perquè calçava espadenyes, no sabates. La mare reaccionà amb fermesa, expressant la situació real de pobresa i que era més important la higiene personal que el calçat; l'autor de l'advertència acceptà la lliçó amb humilitat i des de llavors la tingué en compte en tractar el causant de l'episodi. Josep Joan valorava amb estima els mestres que havien contribuït a la seva formació, en l'aspecte pedagògic i en la disciplina personal, d'una manera especial Enrique Peinado en l'etapa de l'ensenyament primari i l'escolapi Joan Bosch Raurell, en els estudis de comerç. A l'edat adulta, també reconeixia el paper que havia tingut el senyor Carbonell, malgrat el que l'havia abominat quan, d'infant, se sentia víctima dels seus procediments disciplinaris.

Des de l'edat mínima autoritzada legalment, el 1953, començà a treballar com a auxiliar en la notaria de Lluís Genís Bayés, a Vilanova; el 1959 passà a la de Sitges, regentada pel notari Rafael Nicolás Isasa. En pocs anys progressà en la qualificació professional personal. Treballà amb seriositat i pogué millorar la formació, adquirida de forma gairebé autodidacta, en part gràcies a les converses habituals amb el notari i també per la motivació personal per captar el rigor del llenguatge i dels conceptes jurídics propis dels documents notariaus que ell era l'encarregat de transcriure. També l'ajudà a madurar, sobretot humanament, l'observació i el tracte de les persones amb les quals parlava cada dia o ocasionalment, tant a la mateixa notaria com als jutjats i al registre de la propietat, on havia d'acudir diàriament per portar i recollir expedients. L'observació, amb discreció i silenci, de les formes, les expressions i el comportament dels clients de la notaria li permeté copsar molts detalls, uns d'exemplars i altres de molt menys, que li deixaren un impòsit que contribuï a modelar la seva personalitat. Captava no solament els comportaments correctes i exemplars, sinó també els reprovables o dubtosos, els d'aquells que volien colar irregularitats amb refinament, per exemple, la pretensió de determinats clients d'aconseguir la fe pública sobre la situació de propietats immobles justificada de manera dubtosa, o la compareixença per formalitzar una operació amb una representació personal acreditada insuficientment, o altres actituds en aquesta línia. Alhora observava el capteniment o la reacció dels notaris davant d'alguns problemes delicats i complexos, o d'alguns personatges malintencionats i prepotents, o l'intent de sobrepassar el marc legal, situacions davant de les quals el sentit professional i ètic dels notaris és important. Veure, observar, escoltar, reflexionar-hi i fer-ne per a si mateix una valoració selectiva fou bàsic en la seva formació durant aquesta etapa. Per a ell la notaria fou una escola de ciutadania, que li serví en les etapes professionals posteriors.

En aquest període, en acabar l'horari laboral a la notaria, fa hores extraordinàries al Registre de la Propietat de Vilanova i també ajuda en feines de comptabilitat en algun comerç local. Aquest règim de treball tan intens es produeix cap al 1960, quan una preocupació primordial era disposar dels recursos suficients per poder-se casar i formar una família pròpia. El 28 de maig de 1962 es va casar amb Mercè Ferret Inglada,

una noia que vivia prop de casa seva i que havia conegut en els grups de joventut de la parròquia de Santa Maria de la Geltrú, en els quals participà activament des de la infància. Tota la vida estigué vinculat a aquest entorn. Ho comentaré més endavant.

◀ La Caixa Penedès a Vilanova ▶

El dia 23 de desembre de 1965 s'inaugurà la primera agència a Vilanova de la Caixa d'Estalvis del Penedès, oberta al públic els primers dies de gener de 1966, ubicada al número 7 de l'avinguda de Francesc Macià (llavors General Yagüe). Josep Joan Llorens en va ser el director. El paràgraf anterior recopila uns fets que representen, d'alguna manera, esdeveniments per a la ciutat i un punt singular per a l'història personal del biografiat, que mereixen un comentari.

L'any 1965, a Vilanova hi havia només dues oficines de caixes d'estalvis: la de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis —segons el nom emprat llavors— i la de la Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Barcelona, més tard Caixa de Catalunya. S'hi instal·laren el 1922 i el 1932, respectivament; estan compreses dins de la primera tongada de les obertes per ambdues entitats fora de la ciutat de Barcelona, fet que denota la importància que s'atorgava a Vilanova. També hi havia dues sucursals bancàries: la del Banco de Vizcaya, des de 1924, i la del Banco Hispano Americano, continuador, per absorció, del Banco Urquijo Catalán, que a la vegada havia absorbit l'antic Banc de Vilanova quan va fer fallida el 1924. La funció dels bancs era diferent de la de les caixes. Des de 1932 no s'havia establert cap entitat nova. La Guerra Civil i la postguerra havien aconduït a una situació general d'estancament, per dir-ho en termes suaus. A partir de 1960 el panorama econòmic i social començava a canviar. El 1965 Vilanova tenia uns 30.000 habitants, unes 2,5 vegades els de 1940.

La Caixa del Penedès va ser la tercera en instal·lar-se a Vilanova. Fou fundada a Vilafranca el 1913 amb la missió de fomentar l'estalvi entre els obrers i gestionar els dipòsits aconseguits en benefici individual i social dels dipositants. Aquesta missió era comú a la majoria de les petites caixes locals que s'havien creat en gran nombre a la segona meitat del segle XIX. La majoria d'aquestes, entre les quals la

de Vilanova, creada el 1877, havien desaparegut, absorbides per una entitat més gran. La Caixa Penedès va subsistir. El 1965 era una entitat solvent i consolidada, que començava una etapa d'expansió, amb la creació d'algunes oficines noves. La primera, després de la central de Vilafranca, s'obrí el 1947 a Sant Pere de Riudebitlles; la segona, el 1957 a Vallirana i la tercera, el 1960 a Sitges. La primera de Vilanova és la número 8, inaugurada el desembre de 1965, després de les de Sant Quintí de Mediona i Sant Feliu de Llobregat i el mateix any que les de Cervelló, Sant Boi de Llobregat i Cornellà. A finals de 1965 la Caixa tenia vuit sucursals, a finals de 1970 en tenia 23. Després de les oficines a l'Alt Penedès i al Garraf s'estengué cap a les comarques veïnes del Baix Llobregat i l'Anoia. L'expansió de la Caixa Penedès en aquesta època seguia un ritme semblant al d'altres caixes, tot just era l'inici d'un procés de creixement que més tard s'accelerà.

La Caixa Penedès volgué entrar a Vilanova amb una visió innovadora. N'és una mostra situar l'oficina prop del mercat, és a dir, en la proximitat física dels possibles usuaris. L'alta direcció de l'entitat volia assegurar la selecció acurada del personal de la oficina, principalment la de l'empleat que n'havia de ser el cap. Lògicament, en circular la notícia d'aquest lloc de treball, es convertí en una plaça cobejada a l'àmbit local, tant entre l'estament dels administratius com a l'entorn del poder polític; directament o indirectament van arribar sol·licituds a la direcció general, cartes de recomanació i influències, cap de les quals resultava convincent. El director general demanà informes a les persones del seu entorn, dins i fora de la caixa; un dels interlocutors de Sitges li comentà que a la notaria local treballava un noi que semblava competent i seriós, de qui coneixia la vàlua i el comportament professional. Es tractava de Josep Joan Llorens, sobre el qual s'amplià i es confirmà la informació abans d'oferir-li el lloc de treball. A ell se li obriren unes perspectives professionals noves. L'oficina va estar atesa per tres empleats joves, dels quals Llorens era el cap. Llavors tenia 27 anys.

En el nou lloc va actuar amb professionalitat i amb responsabilitat al servei de la Caixa Penedès, va contribuir a l'arrelament i a l'expansió a Vilanova, i a donar-li un aire de modernitat i d'acollida als clients amb un tracte atent i directe. Pel seu temperament, i per les directrius rebudes dels caps superiors, mostrà un estil diferent del que s'emprava en altres caixes: un tracte amable, personalment acollidor, amb ganes de captar clients

nous, procurant assessorar de la millor manera segons els problemes concrets de cada un. Com a cap de l'oficina local ajudà molts clients individuals, especialment persones poc avesades a les operacions bancàries, a les quals només acuden en moments de necessitat, aconsellant-les sobre detalls, amb atenció a la lletra petita dels contractes, dels serveis financers que sol·licitaven, que els fossin beneficiosos en el seu cas. Ben aviat a Vilanova se l'identificà com el representant i la cara visible de la Caixa Penedès a la ciutat. El lema *persones al servei de persones*, que actualment serveix d'eslogan publicitari de l'entitat es podria aplicar a Llorens, no només pel comportament professional, sinó en altres actuacions.

L'establiment de la Caixa Penedès a Vilanova va representar l'expansió cap a una ciutat que ja es considerava d'importància, en competència i amb rivalitat tradicional amb Vilafranca, però amb molts interessos comuns i amb col·laboració en nombroses activitats i ocasions. A Vilanova la Caixa Penedès va arrelar, es va consolidar ben aviat. Al cap d'uns quants anys era l'oficina amb un volum més gran de dipòsits de l'àrea del Penedès geogràfic i històric.

El 1965, quan s'obrí l'oficina, era l'inici d'una època que les caixes, que eren bàsicament entitats d'estalvi al servei de les persones físiques i de les economies familiars, començaven un moviment de transformació aprofitant les possibilitats que ofería la llei d'ordenació del crèdit i la banca, o llei bancària, de 1962. Van entrar en el camp de les entitats financeres, consideració que fins llavors era exclusiva dels bancs. Iniciaven així una etapa de creixement en quant a actius i recursos circulants, dipòsits de clients, nombre d'oficines de cada entitat, personal empleat, etc., que s'ha consolidat en els quaranta anys següents fins a les transformacions que s'han produït l'any 2010, impulsades pels problemes nous del sistema financer.

L'expansió de què parlo es notà aviat a Vilanova. El 1969 l'oficina es traslladà al número 8 de la mateixa avinguda de Francesc Macià, en un local més ampli, que anys més tard encara s'ha ampliat més. El 1975 obrí la segona oficina a Vilanova (al carrer de l'Aigua, 121, la número 39); actualment en té onze, la última a la rambla de Sant Jordi. En la implantació real de la Caixa a Vilanova, i en les primeres etapes del creixement, Josep Joan Llorens hi va tenir un paper destacat, que li fou reconegut pels alts directius de l'entitat. Pels mèrits contrets va anar ascendint en

el rang professional. El seu àmbit d'actuació s'anà ampliant, primer a Vilanova, després a la comarca i en unes zones més extenses de Catalunya, a les terres de Tarragona i de Lleida, a les quals fou el responsable directe de la creació de les oficines i de la primera fase de gestació de cada una (contactes amb les forces polítiques, econòmiques i socials de cada localitat, elecció del local per a l'oficina, agencament, preselecció de personal, etc.), fins a la inauguració pública; tot això seguint la política i les directrius de la direcció general de l'entitat. En el temps de la seva responsabilitat màxima en aquesta àrea exercia el control sobre 70 oficines, les de les províncies esmentades i les de la zona de Vilanova. Durant aquest període tingué sota la seva jurisdicció una extensa plantilla de treballadors; els coneixia directament a cada un, procurà apreciar les qualitats de tots i que la vàlua de cada un fos reconeguda adequadament. Algun d'aquests –bastant més jove que ell en edat– aprecia el tracte paternal rebut i la contribució efectiva per a la seva formació humana i professional.

Culminada una etapa de treball com a cap de zona, el 1996 a Llorens se li encomanà una altra responsabilitat d'alt nivell, la direcció de l'Obra Social de la Caixa. Des del seu nou despatx a la seu central de Vilafranca dirigí tots els serveis d'aquest sector, un dels que té més projecció social i que més justifica l'objecte pel qual fou fundada la caixa. L'obra social de la Caixa Penedès, semblantment que per a les altres, té vessants diversos, des del sosteniment regular i permanent d'institucions socials pròpies a la col·laboració continuada o esporàdica amb institucions culturals o assistencials sense vincle amb la Caixa, en ambdós casos, unes amb una història llarga i altres de més modernes. També comprèn ajuts singulars, sol·licitats en cada cas, per activitats de cultura, tant artística o literària com popular, que afavoreixen i contribueixen a fer possibles iniciatives organitzades per entitats diverses: exposicions d'art, concerts musicals, actes culturals (conferències, jornades d'estudi, publicacions, etc.). Tanmateix és un servei força complex amb una bona diversitat de punts i àmbits d'actuació. Llorens hi estigué al front fins al juliol del 2002 en què es jubilà en haver complert els 64 anys, després de més de trenta-sis anys de treball a la Caixa Penedès.

Durant aquests trenta sis anys, període tanmateix dilatat, gaudí sempre de la confiança dels caps immediats i superiors de la Caixa, i també de l'estima i la consideració dels

companys de treball i subordinats, als quals tractà amb exigència però amb respecte i delicadesa. En la relació amb els caps superiors, en totes les circumstàncies, malgrat els canvis produïts en les persones que ocupen els càrrecs, malgrat conjuntures delicades, complexes i de crisi interna, malgrat els canvis d'orientació i els propis del temps, Llorens procurà complir amb rigor la tasca professional, tractar totes les persones amb correcció, amb sinceritat i amb lleialtat, tant els superiors com els subordinats. Ascendí en el rang professional i en la responsabilitat real pels seus mèrits, no per una actitud volgudament complaent o servil. No ocultà els problemes ni la realitat, i manifestà amb claredat les seves opinions quan li foren requerides o quan ho considerà necessari, malgrat que en algunes qüestions controvertides o delicades resultés difícil i poc agradable. Aquest capteniment li era inherent, formava part de la seva manera de ser, i el manifestà en altres llocs on assumí responsabilitat, per servei voluntari a la societat, a la comunitat humana, i no per motius professionals. Tindrem ocasió de veure'n altres mostres.

◁ La parròquia de Santa Maria de la Geltrú ▷

A l cap de pocs anys de treballar a la Caixa Penedès, Llorens aconseguí una posició professional estable que li permeté atendre millor la família, els fills que van arribant, fins a quatre (Lurdes, 1963; Xavier, 1964; Jordi, 1966 i Maria, 1970), i alhora dedicar-se a activitats al servei de la societat, especialment de la comunitat humana de Vilanova, participant en diverses obres i institucions d'àmbit local. Mostra inquietud i disponibilitat per fer-ho.

He parlat de la seva formació aconseguida a l'escola i en el treball, en part de manera autodidacta; el temperament serè i l'esperit observador hi contribuïren. He al·ludit a la vinculació a la parròquia de Santa Maria de la Geltrú. S'hi ha de prestar més atenció, perquè s'hi sentí integrat tota la vida; en rebé una influència destacada que contribuí a modelar la seva personalitat.

Freqüentà la parròquia des de la infància. Assistí a la catequesi dels diumenges i a grups de nens i nenes, més tard de nois i noies, per separat naturalment, que funcionaven a l'entorn de la parròquia. Aquesta sempre ha estat un nucli aglutinador

del veïnat, d'una feligresia fidel, per a la qual ha afavorit activitats de formació, de pietat i de lleure, com ara el cant coral, el futbol, les excursions o el teatre. Tot això amb mitjans escassos i amb poca despesa per a les famílies, qüestió força important en general als anys quaranta i en particular per a la mare de Josep Joan. La parròquia de la Geltrú ha estat sempre acollidora. Algun capellà, en general el vicari, animava aquests grups, amb més o menys dedicació, vocació i encert. A l'època que ell va començar a anar-hi era vicari, durant dos o tres anys, mossèn Ignasi Vilanova Puig, que va deixar una empremta i un record afectuós entre molts nois de la seva edat i una mica més grans. Després, quan ell ja era adult, en seguiren altres (Joan Escala Mitjans, Jordi Mas Castells, Joan Ballús Bellalta, Josep Faus Beltran, Manuel Claret Nonell, Antoni Deulofeu i algun altre) amb els quals mantingué una amistat permanent.

En general, al llarg del segle XX, han estat al front de la parròquia rectors de tarannà senzill, que l'han regit durant períodes bastant llargs i han fomentat la tradició acollidora. Des de 1943 fins a la seva mort el 1966 era rector mossèn Jaume Coll Solè, una persona d'una gran bonhomia, d'una vida personal senzilla, abnegada, virtuosa i austera, propera a la pobresa, que en tots els àmbits es mostrà comprensiu i afavorí les activitats per als joves. La mateixa orientació han seguit els seus successors, mossèn Pere Sitjà Clapès (entre 1966 i 1995) i mossèn Manuel Roig Cisterè (a partir d'aquest últim any). Tots tres, i altres antecessors, han fet d'aquesta parròquia la destinació definitiva, no una de passatgera per ascendir en la carrera eclesiàstica.

A l'edat de l'adolescència –en l'ambient dels anys quaranta i cinquanta– quan a molts nois i noies se'ls refreden els sentiments religiosos adquirits a la infància i deixen progressivament la pràctica religiosa, Josep Joan Llorens hi perseverà i a l'entorn de la parròquia hi avançà en edat i en maduresa. Formava part de la seva vida. El fet que la que elegí com a companya per a la vida, Mercè Ferret, fos de la mateixa procedència, és una circumstància a tenir en compte.

Tots dos estaven integrats a l'ambient del barri de la Geltrú, on l'església parroquial és un centre vital, al voltant del qual, a més de les activitats esmentades, n'hi ha d'altres inherents a la seva funció, que corresponen a les celebracions litúrgiques

del cicle religiós anual (la missa de la nit de Nadal, els oficis de la Setmana Santa, els viacrucis, les processons, el cant coral, la festa major, la festa de Santa Gertrudis, altres festes assenyalades, etc.); s'ha tingut cura a donar dignitat, solemnitat i senzillesa a la litúrgia del culte. També s'han organitzat celebracions populars, com ara la festa major de l'Assumpció de Maria, que ha aconseguit mantenir-se i progressar fins a l'actualitat, impulsada per les persones i entitats del mateix barri amb una referència a la parròquia i al patronatge de la Verge Maria. Una sèrie de factors –entre els quals la personalitat i la permanència dels rectors– ha contribuït al llarg dels anys a la configuració material, humana i espiritual del barri, a donar a la Geltrú una identitat singular en el conjunt de la ciutat. La vinculació ininterrompuda a la Geltrú ha estat una referència permanent en la trajectòria personal de Josep Joan, des de la infància fins a la mort.

La seva participació activa s'ha manifestat de manera diferent en cada una de les edats, però ha tingut una fonamentació personal en la fe cristiana, que va procurar viure amb senzillesa, segons els signes del temps i una inspiració en l'humanisme cristià. Per a ell, com per a altres cristians de la seva generació, el Concili Vaticà II (1962 – 1965) i la inspiració del papa Joan XIII en convocar-lo foren motiu d'estímul i d'esperança: el debat sobre el paper de l'església en el món actual, l'obertura als nous corrents, les directrius que s'aprovaren, la renovació litúrgica, etc. Llorens tingué present sempre aquest esperit. Per contra, alguns aspectes de les interpretacions posteriors que s'hi ha donat, o s'hi està donant, foren per a ell motiu de preocupació.

A l'edat adulta Llorens es va implicar a fons en diverses obres i necessitats de la parròquia. Participà com a laic en els organismes de direcció de la comunitat parroquial. Entre les qüestions en que s'implicà es poden citar les colònies d'estiu per a nois i noies, per a les quals procurà la continuïtat i estructurar la base econòmica del funcionament. Una altra el cor parroquial –on participà personalment– vinculat al grup instrumental, que el considerà com un mitjà per “fer parròquia”, per incorporar persones de les generacions posteriors. Una altra fou la materialitat del temple, per al qual impulsà una campanya per a la renovació de les teulades, que era totalment necessària, i que s'amplià en una restauració del retaule barroc del segle XVIII.

El 1966 va ser un dels promotors de l'Escola Cossetània. La idea de constituir una escola, amb esperit de catalanitat, segons la concepció de la pedagogia activa, va néixer d'un grup de pares vinguts de Sabadell a Vilanova per motius professionals, amb fills en edat escolar, que a la ciutat de procedència eren educats en aquesta línia pedagògica que llavors no era aplicada a Vilanova. A la idea s'hi van adherir ben aviat alguns vilanovins amb nois i noies d'edat semblant, que compartien la mateixa preocupació ja que el model d'educació renovador que no era l'utilitzat per les escoles públiques ni privades (religioses o no) existents en aquells anys. La primera comissió promotora estigué constituïda per Josep Albà Ricart, Josep Joan Llorens, Jaume Bertran Carbonell, Josep Oriol Garriga Gusi, Manuel Garriga Miralles (aquests dos procedents de Sabadell) i Albert Montserrat Blat. El setembre de 1966 inicià l'activitat escolar de manera provisional, amb més bona voluntat que mitjans, sota la titularitat d'una cooperativa formada pels pares. La bona acollida inicial i l'augment del nombre d'alumnes i de sol·licituds per entrar-hi obligà a plantejar l'ampliació i la necessitat de disposar d'unes instal·lacions pròpies definitives. Llavors s'incorporà al grup promotor Ramon Borrell Ventosa, tècnic especialista en construcció. Les persones que formaven la comissió eren bastant heterogènies, amb opinions sovint contraposades. La construcció de la nova escola era un repte, una aventura, amb un risc que no tots els promotors consideraven de la mateixa manera en quan a magnitud i compromís personal. La discussió estava també en el model efectiu d'escola, no en els principis que l'havien d'inspirar, en la relació entre els pares, en definitiva titulars de l'escola per mitjà de la cooperativa, i els mestres, responsables del funcionament ordinari i executors de la línia pedagògica. La presència de Llorens va ser clau per reeixir. Allà va demostrar la capacitat de diàleg i de comprensió, de suavitzar els enfrontaments i d'arribar a enteses i pactes entre les parts enfrontades, la predisposició a escoltar i a discutir. Per altra part, va mostrar capacitat per encarar la gestió de la construcció, principalment el finançament, per mitjà de crèdits, sol·licitats i avalats pels pares amb un compromís acceptat voluntàriament per la majoria. El nou edifici es pogué inaugurar el gener de 1977, a l'anomenada finca dels rosers, a l'actual ronda Ibèrica. Un dels que va estar més implicat a la junta afirmava fa poc que la capacitat de Llorens per posar pau salvà la vida de l'escola, la qual no fou només una escola per als fills, sinó també per als pares.

L'escola va néixer amb voluntat participativa i democràtica en ple franquisme, quan aquestes característiques no eren ben vistes pels representants del poder i sovint titllades de sospitoses. No obstant, la inspecció educativa va considerar que era una contribució a atenuar una mica el greu dèficit escolar que hi havia a Vilanova. Va néixer també amb vocació d'escola pública, amb un model diferent del que llavors significava aquesta denominació. Va ser en període democràtic quan va aconseguir ser reconeguda com a tal i la integració a la xarxa d'escoles públiques de Catalunya.

La participació activa de Josep Joan Llorens en la creació de l'Escola Cossetània va posar de manifest un comportament humà i democràtic al servei dels ciutadans. A l'època que la democràcia no estava institucionalitzada ni reconeguda i sovint era vista amb recel, comptà amb l'opinió dels altres per promoure i tirar endavant algunes iniciatives orientades a l'interès general, de les quals l'escola esmentada n'és una mostra. En comentaré d'altres.

◀ La Jove Cambra ▶

El 1971 va ser un dels impulsors de la creació a Vilanova d'un grup de Jove Cambra, una organització d'abast internacional, destinada a la formació, a l'autoformació, de joves d'edats entre 18 i 40 anys amb esperit emprenedor i de lideratge, per mitjà de programes, d'activitats, de debats, d'intercanvis i d'autocrítica, com a preparació per a l'activitat pública.

La Jove Cambra local, nascuda sota la influència de la de Sabadell, creada el 1967, forma part de la Junior Chamber International (JCI) present en més de 120 països de tot el món. El 1971, a Catalunya ja actuava en diverses ciutats de la categoria de Vilanova. El funcionament intern es regeix per les normes de la JCI, bastant estrictes en alguns aspectes. L'esperit democràtic i participatiu s'imposa en totes les actuacions. Per exemple, el mandat de cada president, nomenat per elecció dels membres, té la durada d'un any; la manera estrictament reglada d'aconduir amb rigor els debats i les discussions per evitar que s'allarguin innecessàriament, i també el sistema de presa de decisions, de manera que cada proposta s'aprovi o es desestimi en un termini fixat, però que no es pugui deixar sobre la taula indefinidament.

Llorens fou un dels cinc que firmà la sol·licitud de creació de l'entitat, cursada al Govern Civil de Barcelona, tal com era preceptiu. La concessió de l'autorització va tenir problemes, com va succeir en altres joves cambres locals; es va tardar més de tres anys en aconseguir el reconeixement oficial definitiu. A les autoritats del moment els costava d'entendre què era la Jove Cambra. A l'àmbit local també causà sorpresa la iniciativa del grup promotor; els sectors afins al poder es mostraven reticents als seus objectius i els costaven d'entendre. Durant els primers anys, en l'etapa inicial, la Jove Cambra local actuà amb vitalitat al servei de la societat, i va motivar l'atenció per a algunes necessitats com ara un curs d'oratória per als joves, un altre de formació per a comandaments mitjans, unes jornades de cinema industrial, un programa sobre la defensa del patrimoni arquitectònic, debats sobre els drets de la dona –tema llavors encara incipient–, el ciutadà en la vida del municipi, la publicació per primera vegada d'una guia mèdicosanitària local, etc. Més endavant (1976) s'impulsà i es gestionà la renovació de la Fira de Novembre. Un programa de força transcendència local fou la creació d'una escola d'ATS (Ajudants Tècnics Sanitaris) a l'hospital de Sant Antoni, per a la qual s'inicià l'expedient des de la Jove Cambra i es tramità fins aconseguir l'autorització del Ministeri d'Educació, és a dir, fins a la posada en marxa. El servei, que oferia bones perspectives, començà a funcionar el gener de 1976. Des de l'inici del funcionament ordinari no correspongué cap responsabilitat a la Jove Cambra. (Durà pocs anys a causa, segons es digué, dels canvis legals de la carrera i del reconeixement oficial del rang universitari, que comportaven una exigència més gran sobre el professorat; però també hi influïren altres motius externs i també, sens dubte, la incapacitat i la falta de visió dels seus dirigents; és un altre tema que mereix un estudi que sobrepassa les possibilitats d'aquest treball).

Llorens treballà amb intensitat a la Jove Cambra fins que li permeté l'edat (40 anys), el límit establert pel reglament internacional. Participà en reunions d'àmbit català, espanyol i internacional, que li permeteren ampliar el cercle d'amistats. Se sentí bé en aquesta organització. En fou vicepresident, president durant el curs 1974-1975, i pass-president, la situació que s'aconsegueix immediatament després de deixar la presidència. Més tard, el curs 1988-1989 li fou reconeguda la categoria de senador, títol que la JCI atorga als antics membres que han hagut de deixar l'organització per superar l'edat de 40 anys, que han destacat per la dedicació els anys que han estat en actiu i pels programes desenvolupats al servei de la comunitat.

El gener del 1978, en ple període de transició a la democràcia, Josep Joan Llorens fou proposat per formar part de la Junta de Patronat de la Biblioteca Museu Balaguer. Llavors, seguint les normes imposades pel fundador, els membres eren designats amb caràcter vitalici; quan es produïa una vacant la mateixa Junta proposava una terna de noms a l'Ajuntament, que era el que feia la designació definitiva per cobrir-la. Llorens fou proposat d'aquesta manera. Jo mateix, que llavors era el president de la Junta des de 1973, vaig influir perquè el seu nom fos inclòs en una terna. Des del 1975 havien presentat la dimissió voluntària bastants dels membres més antics de la Junta, nomenats en una situació política i social bastant diferent. Les vacants produïdes foren cobertes, en general, per persones de la generació posterior, coetanis de Llorens per entendre'ns. En poc temps es produí una renovació de la Junta més ràpida del que era habitual.

Van ser uns anys complexos, en els quals la transformació de la institució va ser profunda. Des de la responsabilitat de la presidència vaig procurar que la transformació es produís sense traumes. En una reorganització interna de l'abril de 1980 Llorens va ser nomenat vicepresident. En aquest període la col·laboració entre ell i jo va ser molt estreta. A més de la complexitat del moment històric al nostre país vàrem haver d'enfrontar algunes situacions insòlites, a més de difícils. Una de les de més ressò públic fou el robatori perpetrat al Museu la nit del 30 de gener de 1981, en el qual els delinqüents es van emportar un botí considerable de pintures i objectes d'art, bona part dels quals es van recuperar, alguns destruïts parcialment; totes les pintures foren recuperades. El robatori va servir de revulsiu per posar a la llum pública algunes situacions de fet: la facilitat amb la qual els autors del delicte van poder entrar per una finestra de l'edifici sense que fos advertida la seva presència; la manca de seguretat a l'edifici i en la custòdia de les obres d'art; la fragilitat de les relacions internes a la Junta i de les externes en relació amb el Departament de Cultura i amb la Presidència de la Generalitat de Catalunya, amb el museu del Prado de Madrid –històricament titular d'un dipòsit important de pintura al Museu Balaguer, que contenia algunes peces de gran valor–, amb la Direcció General de Belles Arts, i amb altres entitats, fins i tot amb l'Ajuntament de Vilanova. La Junta va haver

d'actuar al mateix temps en diversos fronts. Des del primer moment s'aconseguí una bona sintonia i coordinació amb l'Ajuntament i fer un front comú. Es va haver d'entrar en relació amb les entitats i organismes esmentats i amb altres. Es van haver d'atendre peticions, requeriments, demandes, etc. La Junta hagué d'impulsar urgentment un pla d'obres, de millores i, especialment, d'instal·lació de seguretat preventiva, i va haver de fer front al finançament corresponent, molt superior a les possibilitats de la institució, que pogué comptar amb ajuts econòmics de procedències diverses.

Des d'abans del robatori la Junta s'havia plantejat una reforma de l'estructura de la institució Biblioteca Museu Balaguer per posar al dia algunes clàusules fixades en el document fundacional establert per Víctor Balaguer, per assegurar l'evolució futura de la institució i sobretot per assegurar unes bases econòmiques més sòlides amb l'intent de superar el problema endèmic de la insuficiència de recursos. Des del 1980, durant el mandat de la primera corporació municipal democràtica després del franquisme, hi havia converses amb els representants de l'Ajuntament local amb la voluntat de definir millor les relacions entre aquest i la institució i d'establir unes bases jurídiques més sòlides pel que fa al caràcter contractual i a la quantia de l'aportació econòmica municipal per al funcionament de la Biblioteca Museu. El 1980 es constituí una comissió mixta de treball, formada per regidors i membres de la Junta de Patronat, en la qual Llorens tingué un paper destacat; les reunions de la comissió quedaren interrompudes temporalment com a conseqüència del robatori. No foren represes fins al gener de 1983. Ben aviat es van assentar les bases per a la transformació del règim de fundació cultural privada, que regia des de 1916, al de fundació pública municipal (o organisme municipal autònom). L'abril de 1983 jo vaig dimitir com a president i durant uns anys vaig seguir a la Junta com a vocal. Llorens em va substituir com a president en funcions, però amb el propòsit i el compromís, que va manifestar explícitament en acceptar el càrrec, de no aspirar a ser president titular. Durant uns mesos va estar al front de la Junta i va utilitzar la seva forma de ser perquè el relleu definitiu a la presidència es fes sense precipitació, havent ponderat quin havia de ser el paper del nou president ateses les circumstàncies. Quan aquesta qüestió va estar resolta amb el nomenament d'un president nou –presidenta en aquest cas– Llorens cessà voluntàriament com a membre de la Junta el juliol de 1983.

Puc afirmar, perquè en vaig ser un testimoni directe, que a la Biblioteca Museu Balaguer va contribuir, amb la tenacitat i la delicadesa que li eren pròpies, a orientar sense traumes una transformació estructural i generacional que era necessària. He d'afegir que, en algun cas concret, la seva forma de procedir va ser a mi no només un ajut sinó un exemple, i que va tenir un comportament més eficaç i adient que el que jo mateix, que era el president, hauria aconseguit tenir. Superat el trauma i el desconcert ocasionat pel robatori, que a la llarga serví per millorar i fer més estretes les relacions amb l'Ajuntament, per posar de manifest l'estima dels ciutadans de Vilanova en general i per convèncer que els canvis eren necessaris, l'Ajuntament de Vilanova i la Junta van fer un esforç comú –com he dit– per assentar sobre bases més sòlides les relacions mútues, i van actualitzar segons els criteris del temps present les bases establertes per Víctor Balaguer, de manera que asseguressin el finançament econòmic. Encarrilada aquesta qüestió, és a dir fixades les bases però no els estatuts i el reglament intern de la estructura nova que es proposava, Llorens va dimitir definitivament com a membre de la Junta, i jo vaig continuar un temps més com a vocal fins que l'estructura o el règim jurídic nou entrà en vigor, amb la intenció d'aportar allò que fos necessari per a la definició més clara i precisa possible del sistema nou, com a conseqüència dels coneixements adquirits després d'anys llargs de formar part de la Junta.

En la trajectòria de Llorens la Junta de la Biblioteca Museu Balaguer no era, tanmateix, la que més encaixava, no era el tipus d'institució que més el motivava; ell sempre mostrà més predisposició per les de tipus assistencial, d'ajut directe a les persones, que no pas per les de tipus cultural. Això no obstant, quan se li proposà, acceptà formar-ne part i acceptà un lloc de responsabilitat reconeguda com el de vicepresident. Des d'aquest càrrec, en les situacions més delicades en què hagué d'intervenir, s'hi lliurà plenament i amb efectivitat. Ho vull remarcar explícitament perquè per a mi, com a persona vinculada durant bastants anys a la Junta de Patronat de la Biblioteca Museu Balaguer, profundament identificada amb la institució, i president durant un període de deu anys, Llorens fou un col·laborador lleial i eficaç, amb el qual es podia comptar en tot moment; un ajut inestimable en nombroses ocasions que contribuí a superar tensions i a suavitzar i eliminar obstacles.

L'any 1979 Josep Joan Llorens començà a vincular-se a la Casa d'Empara. Un dia de la primavera d'aquest any, la superiora de la comunitat religiosa de les filles de la caritat que atenia la casa, sor Luisa Gutiérrez, el va visitar al seu despatx de la Caixa Penedès per exposar el problema en què es trobava. El 18 de gener anterior havia mort Ricard Ràfols Vidal, a 57 anys. Ràfols era membre de la Junta de la Fundació i la persona que, en nom d'aquesta, seguia més de prop els problemes de la vida quotidiana de la casa. La resta de membres, descendents per vincles biològics o espirituals dels marmessors de la fundadora, Magdalena Miró, representants de la burgesia benestant de Vilanova, confiaven i descansaven en la tasca i la dedicació de Ràfols, que suplia el funcionament rutinari de la Junta. Ràfols passava algunes hores cada dia a la casa, coneixia amb detall els problemes de la intendència i es preocupava d'encarrilar-los, de manera tradicional i amb l'aprofitament més efectiu possible dels escassos recursos disponibles. Ràfols procurà i aconseguí la realització de nombroses petites millores a les instal·lacions i de les condicions higièniques, l'aprofitament d'alguns espais de l'edifici, gestionar els recursos i incrementar-los en tot allò possible, etc. El seu treball era d'una abnegació admirable. La seva mort, en edat relativament jove, deixà un buit a la institució. Ràfols impulsà múltiples actuacions, profitoses cada una d'elles, sense una coordinació global; actuant sense un pla definit ni amb perspectives clares de futur –per a les quals l'ambient de l'època era poc propici–, sovint sense un finançament clar i segur en el moment de ser iniciada o executada una obra. Ràfols anava tirant endavant d'una manera molt personal, amb un endeutament permanent que s'anava eixugant segons les possibilitats. La seva mort representava una interrupció d'un sistema de treball del qual era difícil veure'n la continuïtat. Aquest era el panorama que la superiora exposava a Llorens, amb una preocupació evident per la dificultat de sortir-ne. Llorens li prestà atenció i, després d'altres converses, considerà que s'hi havia d'implicar. I que ho havia de fer no només per atendre les necessitats del dia, sinó amb la mirada posada cap al futur.

Ben aviat procurà aplegar un grup de vuit o deu persones conegudes d'ell, aproximadament de la seva edat, les animà a col·laborar voluntàriament de manera conjunta i coordinada, primer en serveis concrets, que poc a poc s'anaren ampliant.

Va començar de manera bastant espontània, pensant principalment en el personal acollit a la casa, en les necessitats concretes de l'assistència i en les religioses que els atendien, però progressivament el seu paper s'institucionalitzà i exposà a la Junta el panorama que veia i les possibilitats d'actuar per millorar l'obra assistencial. Com a conseqüència de les converses, Llorens, i més tard altres persones afins, entraren a la Junta, dins de la qual es produí una transformació substancial i progressiva que la convertí en promotora de la modernització de l'estructura i de la millora de les instal·lacions de la institució. En aquest últim aspecte, amb la consciència que només es podia actuar amb una visió de conjunt i amb un objectiu final, es va encarregar un projecte bàsic d'actuació global sobre la totalitat de l'edifici, a partir d'un estudi complet de les possibilitats i de les necessitats; en fou autor l'arquitecte Miquel Orriols Mas, que formava part del grup de persones convocades per Llorens, i que va fer el treball amb un gran afecte per a la institució de què es tractava. Acceptat el projecte es va procedir a l'execució, de manera fragmentada, per fases, però sotmès a les directrius del projecte global, decisió que va facilitar tant la realització material, en actuar en cada fase només sobre una part de l'edifici i permetre mantenir les altres el servei en funcionament, i també per al finançament, fet per mitjà de procediments i expedients diversos, amb recursos procedents de programes i organismes diversos de l'administració i en diferents anualitats. Les actuacions, al llarg de diversos anys, van suposar una inversió total superior a 6 milions d'euros (1.000 milions de pessetes).

La transformació s'estengué cap a la millora en la prestació del servei, tant pel que fa a les instal·lacions com pel que fa als aspectes humans, modernitzant i ampliant la presència de personal tècnic, d'atenció i auxiliar, que progressivament ha anat substituint el de la congregació de les filles de la caritat, els efectius de la qual cada vegada són més baixos com passa en la majoria de congregacions religioses. Gràcies a aquesta iniciativa la Casa d'Empara passà de ser una entitat benèfica segons el model de la segona meitat del segle XIX a ser un centre d'assistència per a persones grans segons els mòduls admesos a l'actualitat.

Josep Joan Llorens formà part de la Junta des del 1979 fins a la seva mort el 2008; durant bastant anys ocupà el càrrec de vicepresident, amb funcions executives. El president ha estat, en aquesta etapa, Flocelo Puig Olivella, descendent per

línia directa d'un dels individus de la primera Junta. Llorens dimeté del càrrec de vicepresident l'any 2007, amb la voluntat de contribuir a la renovació i que l'ocupés una persona més jove; en el moment de la mort n'era vocal i també havia expressat la decisió ferma de deixar el lloc amb la mateixa intenció de renovació; no la va poder arribar a fer efectiva. Al llarg de més de trenta anys Llorens ha estat el capdavanter de la transformació a la Casa d'Empara a la qual deixà una empremta duradora. Sempre va voler actuar amb la mirada posada en el futur, però amb respecte profund als principis que inspiraren la fundació, a les religioses filles de la caritat i al personal laic professional o voluntari, que hi ha treballat amb abnegació. Des de feia uns quants anys Llorens impulsava amb il·lusió la instal·lació d'un vitrall artístic inspirat en l'al·legoria que Enric C. Ricart va plasmar en l'esgrafiats que decora una de les façanes exteriors de l'edifici dedicat a l'escola de la Miraculosa (actualment El Cim), inaugurat el 1960. Finalment el vitrall, construït per Josep Serra Renom, un artesà de Sabadell seguidor d'un taller centenari de construcció de vitralls fundat pel seu avi, es va instal·lar en un finestral de l'antiga escala principal de l'edifici i ell el va poder veure en la que fou la visita de comiat, quan ja sabia que li quedaven pocs dies de vida. Quan fou inaugurat públicament, l'octubre del 2008, quan ell ja era mort, la Junta decidí posar-hi la següent inscripció, ampliant el text que Llorens havia proposat:

*En reconeixement a
les Filles de la Caritat,
per la tasca assistencial portada a terme, amb abnegació,
a la Casa d'Empara al llarg de més de 130 anys i
en record de
Josep Joan Llorens Domingo, vicepresident de la Junta de Patronat,
impulsor principal de la modernització de la Fundació
i de la realització d'aquest vitrall,
inspirat en una imatge de l'artista Enric C. Ricart.*

Des de la primavera de 1989 Josep Joan Llorens fou un dels impulsors del que s'anomenà Grup d'Opinió, que durant deu anys organitzà sessions mensuals regulars de reflexió i de debat sobre problemes socials diversos i qüestions d'actualitat o d'interès per a la ciutat. En cada sessió era invitat un o més ponents per dissertar sobre un tema triat amb anterioritat, del qual eren especialistes, i a continuació s'establí un debat amb la participació dels assistents, que s'acabava a una hora fixada prèviament.

De la idea d'organitzar un club de debats o un Grup d'Opinió (open forum) se n'havia parlat en ocasions diverses, però l'impuls definitiu sorgí el 10 de març de 1989 en el curs d'un sopar d'antics membres de la Jove Cambra de Vilanova (de la qual no en podien seguir essent socis actius per superar els quaranta anys); durant el sopar un grup d'assistents es mostrà desitjós d'emprendre alguna activitat que seguís o recuperés per a ells l'esperit de l'entitat. Alguns dels antics directius, entre ells Llorens, es convertiren en els organitzadors del Grup d'Opinió, que el 7 d'abril següent celebrà la primera sessió, amb èxit de participants. El tema a tractar s'elegia en cada sessió per a la següent i també les persones que s'encarregaven de buscar els ponents i d'aconduir el debat. No es tractava d'una simple tertúlia, sinó d'un debat ordenat, per a la conducció del qual (en realitat un diàleg entre els ponents i cada un dels assistents que volia plantejar alguna qüestió, però no debat entre els assistents) se seguiren les normes internes de la Jove Cambra que he comentat més amunt. Les sessions se celebraven en un restaurant després d'un sopar frugal i econòmic; els interessats confirmaven l'assistència per a cada sessió. Regularment eren entre 25 i 40 persones, xifra que algunes vegades fou superada. El Grup d'Opinió estava obert a tothom, podent-hi participar persones de qualsevol adscripció política i social, a condició d'estar d'acord amb el sistema de funcionament. El Grup no tenia junta ni càrrecs; solament una persona s'encarregava amb caràcter permanent de la coordinació general de les sessions i de les convocatòries. Com a ponents, a més d'algunes persones de Vilanova, que era el més habitual (a mi mateix em van encarregar algun tema o hi vaig participar junt amb altres), hi van ser invitats els alcaldes de l'època, regidors, diputats del Parlament de Catalunya, espanyol i europeu, periodistes, catedràtics d'universitat i un rector, empresaris, responsables d'entitats, sindicalistes, metges i gestors del sistema sanitari, etc.

Les sessions del Grup d'Opinió van durar deu anys; els organitzadors van considerar oportú suspendre-les abans que caiguessin en la rutina. Llorens fou un dels concurrents més assidus, organitzador de diverses sessions i proselitista de la iniciativa. La forma del Grup d'Opinió fou adaptada en altres ciutats de Catalunya (Lleida, Sabadell, Manresa, Tarragona i alguna altra).

◀ El Cim ▶

La vinculació de Llorens a la Casa d'Empara, de la qual, a més de la residència per a persones grans, en depèn el col·legi de la Miraculosa, li va fer veure de prop la realitat d'aquest centre escolar. Cap al 1995 travessava una etapa difícil que es podia preveure que aniria en augment. Les escoles religioses havien estat creades, en general, a la segona meitat del segle XIX, ateses per "persones de vida consagrada" membres de congregacions religioses amb la missió de donar educació a nois i nois de condició diversa segons els criteris de l'església catòlica d'aquella època, amb l'orientació pròpia de cada congregació. A l'última dècada del segle XX la situació real d'aquestes escoles exigia un replantejament de la funció i un canvi de configuració. Hi influïen diversos factors. La magnitud dels coneixements és més extensa, profunda i rigorosa. L'Estat i altres administracions públiques tenen una intervenció creixent en l'educació. Existeix un sistema educatiu unificat pel que fa al nivell i als continguts, les normes requerides per als edificis i les instal·lacions escolars són més estrictes i ho és l'exigència sobre les titulacions i la competència professional dels mestres. El control en l'organització de l'educació per part del Ministeri i la Conselleria d'Educació per mitjà dels serveis d'inspecció, ha estat cada vegada més exigent. L'Administració ha creat un gran nombre d'escoles de titularitat pública; al mateix temps se n'han creat de titularitat privada, no confessionals. La laicització creixent de la societat on vivim comporta una disminució apreciable del nombre de religiosos, que té com a conseqüència que les escoles de les quals les congregacions religioses són titulars disposin de menys personal propi i hagin de recórrer a mestres laics; per altra banda, en aquest sector, algunes congregacions dedicades tradicionalment a l'ensenyament en general, han preferit replantejar-se el seu àmbit d'actuació i concentrar l'activitat en tasques i sectors amb més necessitats socials. El marc general és cada vegada més plural, pluralitat que és admesa sense polèmica.

Davant d'aquest panorama Josep Joan Llorens, que coneixia de prop la situació del col·legi de la Miraculosa i era conscient de la situació general de l'ensenyament confessional, mogut també per la vinculació amb la comunitat cristiana local, considerà convenient intervenir d'alguna manera per mantenir a Vilanova una escola d'orientació cristiana segons les exigències de la legislació vigent d'ensenyament, adequada als corrents pedagògics actuals, a la situació dels mestres, a les necessitats de les famílies i alhora als criteris de l'educació cristiana per al temps present.

El primer pas fou l'intent de coordinar totes les escoles cristianes locals amb la intenció de fer una reflexió en comú sobre la situació actual del sector, de la qual en poguessin sortir algunes idees i projectes d'actuació, per donar-hi un impuls de cara al futur. La primera proposta fou agrupar-les o coordinar-les en un projecte únic, de manera que totes participessin en una institució potent, creada de nou a partir de les que eren vigents fins llavors. En un primer sondeig ja es va intuir que les converses serien llargues i dificultoses. El que es proposava era l'actuació en comú d'institucions que, tant a l'àmbit local com en el més general, tenien una tradició de comportar-se com a ens autònoms i aïllats. En l'intent d'una relació comú es van posar de manifest vacil·lacions, manca d'hàbit per al diàleg institucional, pactes proposats i iniciats que no van reeixir, actituds més inspirades per les peculiaritats pròpies de cada grup que per la suma d'esforços i la potenciació dels ideals comuns, per la tradició que per l'obertura, per la preservació del passat que per la construcció del futur, per la inèrcia que per la innovació. També hi va haver mostres d'esperit de col·laboració, de voluntat explícita de superar els obstacles. Finalment el projecte que reeixí consistí en la fusió de dos col·legis (el de la Immaculada Concepció i el de la Miraculosa); els altres no s'adheriren al projecte inicial. A partir de l'acord previ s'elaborà el protocol de funcionament comú, amb l'aportació de les dues parts, tant pel que fa als efectius humans, com a la distribució de funcions i responsabilitats, a la situació patrimonial i a les condicions d'ús dels dos edificis on estaven ubicades les escoles i a l'adequació de les instal·lacions. Acordat el protocol d'actuació, el curs 1996-1997 començà a funcionar el centre El Cim, en dues seus, ubicades a les de les dues escoles esmentades, en les quals es distribueixen els alumnes segons els cicles de l'ensenyament. La nova institució, fruit del diàleg, l'enteniment i la voluntat d'integració, amb més projecció cap al futur que ancoratge en el passat, té la forma jurídica d'una fundació, regida per un patronat format per vuit persones.

L'ideari de la nova escola està reflectit en una declaració de principis en què, a manera de carta magna, es proclama com a escola basada en els valors cristians d'educar per a la llibertat, la justícia, l'austeritat, la solidaritat, la tolerància, l'amor, la pau, la defensa de tota vida, etc. Alhora es defineix com a escola arrelada a la realitat social i cultural de Catalunya i de Vilanova. Es pot dir que pretén mantenir, amb el criteris actuals i amb projecció de futur, els principis de l'educació cristiana destinada a nois i noies conjuntament. Al cap de més de dotze anys de funcionament es pot valorar l'encert de la decisió.

En la creació del Cim, i en la transformació que representa, hi és present l'empremta de Llorens i la voluntat de treballar de cara al futur amb fidelitat als principis i a la història de les institucions. Gairebé trenta anys enrere, la seva acció va ser determinant per a la creació de l'Escola Cossetània, basada en uns principis no coincidents totalment. No s'hi ha veure pas un canvi en la seva forma de procedir, sinó la seva visió plural. Totes dues escoles responen, de manera diferent, a necessitats socials, tenen cabuda en un sistema plural, són necessàries i es complementen. L'acció de Josep Joan Llorens és una mostra de la seva visió oberta, no pas de curt abast.

◀ L'Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran ▶

E l 1r de juny del 2004 Llorens va ser elegit vicepresident de l'Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de Vilanova, dins de la qual va tenir un paper actiu. Aquesta entitat, en el marc d'una organització del mateix nom d'àmbit català, inicià l'activitat a Vilanova el juny del 1991 amb la finalitat que indica el seu nom. Cada grup local està adscrit a una universitat; el de Vilanova, a la Universitat Politècnica de Catalunya, i té la seu social a l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria. Des de la fundació ha portat a terme una activitat intensa i regular, a base de conferències, debats, visites culturals i altres actes, i ha tingut una acceptació notable per part dels socis i simpatitzants. En l'etapa que comento ha estat president Àngel Olivé Gatell, que ha consolidat l'entitat mantingut un nivell d'actuació elevat fins al seu cessament reglamentari en iniciar el curs 2010-2011. El 2004 Josep Joan Llorens va ser proposat com a vicepresident, i des de llavors

col·laborà a la Junta amb interès. El 2008 ell mateix proposà ocupar el lloc i la funció de secretari, que no va poder exercir per haver-se'l endut la mort.

Precisament, el 28 de setembre del 2008, dos mesos i mig després de la mort, l'Aula d'Extensió Universitària li va dedicar una sessió de record amb la participació d'algunes persones que, al llarg dels anys, havien treballat amb ell en alguna de les institucions que he esmentat més amunt. La nombrosa assistència a l'acte fou un exponent de l'estima general de què gaudia, opinió que es va veure confirmada en algunes de les intervencions espontànies en acabar les dels ponents invitats a participar en l'acte.

◁ L'entorn familiar i humà ▷

Un aspecte de la forma de ser de Josep Joan Llorens és el comportament a l'àmbit privat, principalment amb la família i amb els amics. La casa familiar va ser acollidora, en ocasions bastant variades i nombroses, per als amics dels fills, els d'aquí i alguns de fora amb els quals s'establien intercanvis en viatges o a través d'altres activitats, en oferir la casa per hostatjar algun membre de grups que passaven uns dies a Vilanova o que participaven en intercanvis (una coral, una associació, un grup d'apostolat o vinculat a la parròquia, etc.), els components dels quals es distribuïen entre famílies afins. La família Llorens era sempre de les primeres a acceptar aquest servei.

Per altra banda, manifestava l'estima als amics, en un sentit bastant ampli, especialment quan algun es trobava amb una dificultat concreta o amb un problema especial, com ara la mort d'un familiar proper, un trasbals imprevist, un cop desfavorable de la sort o altres. En situacions d'aquest caire, feia el possible per ajudar, per donar l'assessorament per sortir-ne, per aportar un ajut moral, per fer alguna gestió, o simplement per acompanyar en la dificultat. Se'n podrien citar testimonis diversos i nombrosos. Em referiré només a un, en el qual vaig tenir ocasió de participar conjuntament amb Llorens. Un vilanoví de la nostra generació, amic des de la infància, inquiet de manera innata, es lliurà amb esperit lluitador i amb vehemència a la lluita contra el règim franquista; s'hi comprometé tant que

ho abandonà tot, fins i tot la família, i es vinculà a un grup forà d'acció directa. A principis de la dècada de 1970 arribà la notícia que havia estat detingut per la policia, maltractat i que estava processat pel Tribunal d'Ordre Públic (TOP), acusat d'haver intervingut en alguna acció violenta; en analitzar la notícia i les circumstàncies, intuïrem que es trobava sol, poc emparat, que actuava en bona part pel seu compte, portat pel temperament i l'afany justicier, que havien derivat cap a una exaltació propera al desequilibri. Vàrem connectar amb l'advocat que el defensava, un de Madrid especialitzat en el TOP, i vàrem procurar contribuir amb alguns arguments i alguns testimonis a que la defensa tingués un to més personal que no pas les estereotipades que eren habituals en el TOP. El processat fou condemnat a anys llarg de presó i ingressat a la de Carabanchel; passat algun temps, tinguérem informació que estava reclòs en una secció especial atès el seu estat de salut; ens preocupàrem, sense gaire èxit, de que pogués gaudir d'algun benefici, d'algun permís i de la llibertat provisional, fins que després de la mort de Franco li fou concedida l'amnistia.

◁ Els últims dies: el comiat ▷

Els últims dies de juny del 2008, a Josep Joan Llorens li va ser detectada la gravetat irreversible del seu estat de salut: tenia un càncer de pàncrees molt avançat. Va estar ingressat a l'hospital de Sant Camil. Coneixia la gravetat del seu estat i l'acceptà amb serenitat.

El dia 15 de juny havia coincidit amb ell, amb un grup molt reduït d'amics. Va estar animós, però no es trobava bé des de feia dies. Al cap de pocs dies s'havia de fer anàlisis i tenia una visita mèdica important. En acomiadar-nos i quedar un moment sols, el vaig notar preocupat. Em va dir unes paraules enigmàtiques. Al cap de dues setmanes vaig entendre que intuïa el diagnòstic. Va ser l'última vegada que el veia.

El 4 de juliol li van prescriure el tractament amb calmants. Ho va suportar amb enteresa i serenitat. La fe l'ajudà. Preveia la proximitat del final. Durant aquests dies parla molt amb la Mercè, la seva esposa, amb els fills, i amb alguns amics. A tots els fa recomanacions per al futur, per a quan ell no hi sigui. Es va sentir cansat.

Passa alguna estona a casa seva, però les nits es queda a l'hospital. Tem perdre la capacitat de raó.

El 13 de juliol, acompanyat, passa un moment a veure el vitrall de la Casa d'Empara, fet a iniciativa seva, que s'ha instal·lat aquests dies. Després passa per la capella, prega una estona i s'acomiada de les religioses. Els dies següents es va agreujant el seu estat, perd forces, però manté el cap clar. Demana els auxilis espirituals. El 16, a petició seva, se li administra la extremunció; ell segueix el ritual amb atenció i devoció. Passa una mala nit. S'agreuja ràpidament. A les cinc de la tarda del 17 de juliol acluca els ulls definitivament.

Dintre d'allò que és possible, crec que es pot dir que va morir de la manera que hauria desitjat. Mesos abans, el maig del 2008, havia escrit unes notes personals emotives, amb la transcripció d'alguns textos, sobre la preparació de l'envelliment i el comportament en la vellesa. No va tenir ocasió d'experimentar-ho.

El dia 19 de juliol se celebrà el funeral a l'església de la Geltrú, oficiat per alguns sacerdots amics, amb una concurrència nombrosa d'amics i coneguts. Abans de morir havia recomanat que en els sermons i les intervencions no s'estenguessin en elogis de la seva persona, que es procurés no caure en el costum d'enaltir en excés la personalitat del difunt, que s'estén cada vegada més. La recomanació és una mostra última del seu comportament quan ell ja no el pot dominar, quan li ha arribat la darrera hora a la terra, quan està en camí de la major naixença, de la pàtria celestial...

En la vida de Josep Joan Llorens es pot veure un esforç constant per sortir de la situació de necessitat en què va haver de passar la infància, fins a aconseguir una posició personal destacada, en l'aspecte professional i en la projecció ciutadana. La biografia de Llorens m'ha fet recordar moltes vegades la d'Albert Camus, nascut el 1913 en un barri obrer d'una ciutat d'Algèria, d'una família pobre, amb el pare mort a la primera guerra mundial quan ell tenia vuit mesos; passà la infantesa plena de privacions de tot ordre, amb la mare pràcticament analfabeta, amb una primera escolaritat deficient; malgrat aquestes circumstàncies, pogué seguir estudis gràcies a la beca com a orfe de guerra, a la influència i a l'ajut d'un professor que copsà la seva vàlua, es pogué graduar a la universitat i ser actiu en el món de la cultura, que li permeté progressar fins arribar a ser un escriptor de renom i compromès amb la societat del seu temps, guardonat amb el premi Nobel de Literatura de l'any 1957. Camus i Llorens, amb una base ideològica ben diferent –un era agnòstic i l'altre creient– sempre es mantingueren fidels als principis ideològics i als orígens personals; la pobresa inicial es convertí per a ambdós, no en un motiu de ressentiment, sinó en un estímul per progressar en la vida.

Josep Joan Llorens mostrà, en els llocs on va intervenir, una visió global orientada al futur, expressada amb claredat, amb la voluntat de no causar problemes o malentesos; se centrava en les qüestions principals, sense perdre's en els detalls. Senzill de temperament i de forma de vida, no era amic d'exterioritzar el lideratge, però sí d'exercir-lo amb eficiència, sense mostrar el protagonisme personal i compartint amb els altres els resultats bons. Procurà comptar amb col·laboradors eficaços i fidels per a cada situació, amb els quals establia complicitats, que han estat al seu costat amb confiança i lleialtat. Alhora, sense deixar d'analitzar si davant de cada problema una altra solució podria haver estat millor que l'adoptada, no es deixava endur per la satisfacció, sinó que practicava l'autocrítica. Actuà amb bonhomia, amb prudència, amb fidelitat a uns principis. Procurà passar per la vida sense fer soroll. Fou un home de pau, de concòrdia. En situacions difícils, tant col·lectives com personals per a un conegut, no defugí d'intervenir-hi, sinó que les afrontà de cara, sovint amb certa ironia, amb l'objectiu de trobar solucions.

Aquesta trajectòria personal és la que ha estat reconeguda per l'Ajuntament de Vilanova en atorgar-li, amb caràcter pòstum, el títol de fill predilecte de la ciutat. En la informació pública preceptiva per acordar aquesta distinció un nombre elevat de ciutadans han manifestat i argumentat la seva conformitat. Em sembla molt adient que la trajectòria personal i pública i el comportament de Josep Joan Llorens Domingo siguin coneguts per a model de la ciutadania. En la semblança que se m'encarregà, i que he fet amb molt afecte, he procurat analitzar amb objectivitat, descriure i argumentar els trets principals de la seva actuació pública, i també privada. Com he dit al principi era conscient de que estava condicionat per l'amistat profunda, que podia restar al meu escrit l'objectivitat amb la qual sempre em proposo analitzar els fets. En repassar els trets principals de la vida de Josep Joan Llorens, s'ha refermat i ha augmentat l'afecte que li tenia. Espero que no hagi estat en detriment de la veritat objectiva.

- 1938 (16 abril).- Neix a Vilanova i la Geltrú.
- 1938 (14 agost, aprox.).- Mort del seu pare al front del Segre, prop de Vilanova de la Barca.
- 1941.- Assisteix a l'escola dirigida per Francesc de P. Carbonell Tomàs.
- 1948.- Alumne de l'Escola Pia, de la classe dirigida pel mestre Enrique Peinado Castro, i més tard fa estudis de comerç, sota la direcció de l'escolapi Joan Bosch Raurell.
- 1953.- Entra a treballar com a auxiliar a la notaria de Lluís Genís Bayés, a Vilanova.
- 1959.- Passa a treballar a la notaria de Rafael Nicolás Isasa, a Sitges.
- 1962 (28 maig).- Es casa amb Mercè Ferret Inglada.
- 1963 a 1970.- Neixen els quatre fills del matrimoni.
- 1965.- Ingressa a Caixa Penedès i és el director de la primera oficina a Vilanova.
- 1966.- És un dels promotors de l'Escola Cossetània, amb vocació d'escola activa i catalana, creada per una cooperativa de pares amb fills en edat escolar.
- 1971.- És un dels impulsors de la creació a Vilanova d'un grup de Jove Cambra, organització d'abast internacional, destinada a l'autoformació de joves de menys de 40 anys.
- 1974-1975.- És president de la Jove Cambra local.
- 1978 (gener).- Entra a formar part de la Junta de Patronat de la Biblioteca Museu Balaguer, de la qual l'abril de 1980 és nomenat vicepresident.
- 1979.- Comença a vincular-se a la Casa d'Empara, junt amb un grup de persones joves que voluntàriament col·laboren en serveis concrets, de la qual més endavant és vicepresident de la Junta.
- 1983 (abril a juny).- És president en funcions de la Junta de Patronat de la Biblioteca Museu Balaguer, de la qual cessa per dimissió en ser designat el nou president.
- 1989.- És nomenat senador per la Jove Cambra Internacional.
- 1989 (abril).- Inici de les sessions de debat del Grup d'Opinió.
- 1996.- És nomenat cap de l'Obra Social de la Caixa Penedès.
- 1996.- Entra en funcionament l'escola CIM.
- 2002 (16 abril).- Es jubila de la Caixa Penedès.
- 2004.- És vicepresident de l'Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran.
- 2005 (26 abril).- Mort de la seva mare a Vilanova.
- 2008 (17 juliol).- Mort a Vilanova i la Geltrú.

Comiat de mossèn Joan Escala com a vicari de la parròquia de la Geltrú. Gener de 1957.

Trobada de la Jove Cambra de Vilanova al local social. 1985, aprox.

Inauguració de l'exposició "De l'art de la publicitat al col·leccionisme" al Fòrum Berger Balaguer de Vilafranca del Penedès, com a Cap d'Obra Social de Caixa Penedès. Maig 1999.

Una estona de lleure amb els avis de la Casa d'Empara. 2004.

D'aquest opuscle se n'ha fet una edició de 600 exemplars

VILANOVA I LA GELTRÚ

GENER DE

2011

RETRATS

1. JOAN MAGRINYÀ I SANROMÀ
2. EDUARD TOLDRÀ I SOLER
3. JOAN RIUS I VILA
4. ALBERT VIRELLA I BLODA
5. XAVIER GARCIA I SOLER
6. JOAN LLOVERAS I SORNI
7. MANUEL DE CABANYES
8. FRANCESC ROIG TOQUÉS
9. GUILLEM ROVIROSA I ALBET
10. ANTONI URGELLÈS I GRANELL
11. FRANCESC GUMÀ I FERRAN
12. AMADEU HURTADO I MIRÓ
13. JOSEP PERS I RICART
14. ALEXANDRE DE CABANYES
15. FRANCESC~XAVIER LLUCH I RAFECAS
16. TERESA MAÑÉ I MIRAVET
17. JOAN OLIVA I MILÀ
18. JOSEP ANTONI SERRA I ALSINA (LALO)
19. PAU ROIG I ESTRADÉ
20. CRISTÒFOL JUANDÓ I RAFECAS
21. LEONORA MILÀ I ROMEU
22. EDUARD LLANAS I JUBERO
23. ANTONI ESCOFET I PASCUAL
24. EDUARDO JALÓN I LARRAGOITI
(MARQUÈS DE CASTROFUERTE)
25. VÍCTOR BALAGUER I CIRERA
26. ENRIC~CRISTÒFOL RICART I NIN
27. ARMAND CARDONA I TORRANDELL
28. MARTÍ TORRENTS I BRUNET
29. JORDI PUIG~LA CALLE I CUSÍ
30. GERMANES ROSELL, TERESA I EULÀLIA
31. FRANCESC DE SALES VIDAL I TORRENTS
32. FRANCESC MACIÀ I LLUSSÀ
33. OSCAR MARTÍ I BRUNA
34. MARIA TERESA FORT I PLAYÀ
35. ISAAC GÁLVEZ I LÓPEZ
36. TERESA BASORA I SUGRANYES
37. JOSEP JOAN LLORENS DOMINGO

